

Trendy vývoje a výskyt HIV/AIDS v ČR – předběžné údaje ze systému surveillance za rok 2025

Data o občanech ČR a rezidentech

Česká republika zůstává zemí s relativně nízkou úrovní infekce HIV/AIDS v rámci světa i Evropy, přestože situace byla v letech 2020 a 2021 ovlivněna epidemií covid-19 a od roku 2022 je výrazněji ovlivňována válečným konfliktem na Ukrajině. Podle údajů Národní referenční laboratoře pro HIV/AIDS ve Státním zdravotním ústavu v Praze bylo v roce 2025 v ČR zachyceno **293 nových případů infekce HIV** u občanů České republiky a rezidentů, tj. cizinců s dlouhodobým či trvalým pobytem v ČR (**graf 1**), v relativním vyjádření činí tento výskyt 2,7 případu na 100 000 obyvatel. Jedná se o nejvyšší počet v celé historii sledování po roce 2022 s 292 případy a roce 2016 s 286 případy. Mezi nově evidovanými případy je 66 (22,5 %), tedy více než pětina osob, které již o své HIV pozitivitě věděly, protože byly dříve diagnostikovány v zahraničí (**graf 2**). Od roku 2020 pozorujeme v souvislosti s výše zmíněnými událostmi mezi nově evidovanými případy oproti předchozímu období výrazně vyšší počty osob, které již o své HIV pozitivitě věděly. Nicméně i pokud se omezíme pouze na skutečně nově diagnostikované případy, vidíme od roku 2020 jednoznačně setrvale vzestupný trend (**graf 2**).

Mezi novými případy bylo 153 občanů české národnosti a 140 (47,8 %) **rezidentů**. Podíl rezidentů se po dvou letech mírného poklesu opět zvýšil (**graf 3**). Počet občanů české národnosti je na úrovni roku 2024, ale vyšší než v předchozích letech (157 v roce 2024, 121 v roce 2023, 126 v roce 2022). Počet rezidentů je vyšší než v předchozích dvou letech a je druhý nejvyšší v historii po roce 2022 (112 v roce 2024, 132 v roce 2023, 166 v roce 2022). Rezidenti pocházejí především z Ukrajiny (71), dále ze Slovenska (9), Brazílie (6), Moldavska (5), Ruska (5) a v menší míře z dalších zemí.

Mezi nově zjištěnými případy je **234 mužů a 59 (20,1 %) žen** (**graf 4**). Z 59 žen je 37 ukrajinské a 17 české národnosti. Průměrný věk při zachytu byl 39,4 roku, věkové rozpětí bylo od 18 do 79 let. Při zjištění infekce HIV bylo 193 (65,9 %) infikovaných v asymptomatickém **stadiu**, 42 (14,3 %) ve stadiu akutní infekce a pozdní zachyty představuje 14 (4,8 %) nemocných ve stadiu symptomatickém non-AIDS a zejména 44 (15,0 %) ve stadiu AIDS (**graf 5**).

Nejvíce nových případů uvádí obvyklé **bydliště** v aglomeracích největších měst, zejména v Praze (32,4 % nových případů), Středočeském (12,3 %) a Jihomoravském (13,3 %) kraji. Při relativním vyjádření zohledňujícím počet obyvatel (**graf 6**) jednoznačně, i když méně než v předchozích letech, dominuje Praha (6,8 případu na 100 000 obyvatel v roce 2025), s odstupem následují kraje Jihomoravský (3,2) a Karlovarský (3,1) a poté s dalším odstupem kraje Středočeský, Moravskoslezský, Jihočeský a Olomoucký.

Dlouhodobě je nejvíce infekcí HIV zjištěných v ČR přeneseno **sexuální cestou**, v roce 2025 to bylo 86,3 % případů (**graf 7**). Mezi novými případy bylo 151 (51,5 %) zjištěno u mužů majících sex s muži. Dalších 6 mužů majících sex s muži bylo rovněž injekčními uživateli drog, ale sexuální přenos se u nich jeví jako pravděpodobnější. Přenos mezi muži majícími sex s muži je dlouhodobě dominantním rysem výskytu HIV infekce v ČR. K heterosexuálnímu přenosu infekce došlo u 96 osob (32,8 %), mezi nimiž bylo 47 mužů a 49 žen. Počet případů s heterosexuálním přenosem setrvale roste, od roku 2020 rychleji než dříve (**graf 8**). Přenos **prostřednictvím injekčního užívání drog** byl zaznamenán u 11 případů (3,8 %). Dva případy (0,7 %) přenosu **z matky na dítě** se týkají nyní již dospělých cizinců s dlouhodobým pobytem, k jejichž nákaze došlo mimo území ČR. U 27 (9,2 %) nově evidovaných zůstal způsob přenosu zatím **neobjasněn**.

V roce 2025 bylo zjištěno 49 nových případů **onemocnění AIDS** (25 u občanů ČR, 24 u rezidentů), z toho 89,8 % u pacientů s nově prokázanou HIV (**graf 9**). Bylo zaznamenáno 14 úmrtí ve stadiu AIDS a 6 úmrtí nemocných s HIV z jiné příčiny.

V období od zahájení sledování infekce HIV, tj. od 1.10.1985, do 31.12.2025 bylo v ČR celkově zjištěno 5181 případů HIV pozitivivity u občanů ČR (3515) a rezidentů (1666), z toho bylo 4407 (85,1 %) mužů a 774 (14,9 %) žen. U 976 z nich (798 mužů, 178 žen) došlo k rozvinutí onemocnění AIDS. Z celkového počtu pacientů 674 (13,0 %) již zemřelo, přičemž 428 úmrtí bylo ve stadiu AIDS (43,9 % ze všech nemocných s AIDS) a 246 z jiné příčiny (**tabulka 1**).

Data o uprchlících z Ukrajiny

V systému surveillance HIV/AIDS v ČR jsou uprchlíci přicházející od roku 2022 z Ukrajiny vedeni odděleně od skupin běžně sledovaných, tj. občanů ČR a rezidentů. V roce 2025 bylo nově zaznamenáno 86 HIV pozitivních osob z Ukrajiny se statutem uprchlíka (48 mužů, 38 žen) v průměrném věku 41,4 roku (rozpětí 9–64 let). Z nich zhruba tři čtvrtiny (74,4 %) již o své pozitivitě věděly, byly již dříve léčeny na Ukrajině a potřebovaly zajistit kontinuitu léčby infekce HIV.

Celkově bylo od počátku konfliktu na Ukrajině do konce roku 2025 zaznamenáno 942 HIV pozitivních osob z Ukrajiny se statutem uprchlíka (365 mužů, 577 žen). Mezi nimi bylo 25 dětí do 15 let (15 chlapců, 10 dívek).

Dynamika počtu zachycených HIV pozitivních uprchlíků a ukrajinských rezidentů i ostatních rezidentů a občanů ČR v letech 2021–2025 je zobrazena v **grafu 10**. Nejvíce uprchlíků bylo zachyceno bezprostředně po zahájení konfliktu, v dalších měsících jejich počty klesaly. V poslední době zůstávají měsíční počty nově evidovaných HIV pozitivních uprchlíků pod úrovní 10 případů. Graf dále dokládá, že po začátku konfliktu došlo i k nárůstu počtu nových případů u ukrajinských rezidentů, kteří nemají status uprchlíka. Jejich vyšší počty přetrvávají, v roce 2025 dosáhly průměrné měsíční úrovně šesti nových případů.

Souhrnné počty nově evidovaných případů u občanů ČR, rezidentů a uprchlíků byly v letech 2022–2025 postupně 870, 402, 398 a 379, což vedlo k zásadnímu nárůstu počtů pacientů léčených v HIV centrech. Hodnota za rok 2025 v relativním vyjádření představuje 3,5 případu na 100 000 obyvatel.

V této zprávě jsou uváděna předběžná data, finální analýza bude zveřejněna ve výroční zprávě.